

Duch času

Časopis československé sociální demokracie pro severovýchodní Moravu a obou Slezsko

Jedno číslo za 20 haléřů.

Vychází každodenně.

Redakce i administrace v Mor. Ostravě, Nádražní třída, čís. 34. Předplácí se na čtvrt roku 20-10 K, na půl roku 40-20 korun, na rok 80-40 korun. Číslo telefonů: redakce 685, administrace 306.

Ročník XXI.

Mor. Ostrava, v úterý dne 16. září 1919.

Číslo 253

Provozuje dělník lichvu s prací?

V Mor. Ostravě, dne 15. září.

Naši měšťáci, kteří tak rádi se vychloubojí demokratickostí a pokrokovostí, jsou přece jenom těmi nejavištnějšími odpůrci dělnické věci a jejich zájmů. To pozorně všude, kamkoli zřídne. Při pivu neb kávě, při vnu neb karbanu, všude měšťáci zlořečí a prudce útočí na dělnictvo, jako na původce dnešních neblahých hospodářských poměrů a jako misono ozývá se stále hlásněji přání, aby dělnictvo pracovalo za podmínek, jež rakouský militarismus byl kdysi uplatňoval.

„Tak dále pryť to nejde“, praví měšťáci, dělníci musí pracovat pod bajonetem, v dílnách a továrnách musí být zaveden vojenský dozor a touda dělníků po, vyšší úrovní existenci musí být zkrácena peněžní tresty a záplatami. Tak pryť se vychová státu oddaná dělnická třída. Měšťáci nejsou skutečně v prostředech výběravými. Vojenská diktatura má pomoci schátralému hospodářství v průmyslu na nohy. Dělník má se vzdát všech nároků na lepší život, dělník má být spoután v olky a vydán v šanc na milost a nemilost kapitalismu. Dělník je pryť rebel, svobodu zneužívající, tvor lenošný a vlast poškozující. Ovšem, dělník, jenž setrval j. o poroby národnostní, nechce, aby na něho dolehala poroba hospodářská tou dřívou tíhou, jak tomu bylo kdysi a požaduje přirozeně za svůj výkon náležitou mzdu, dožaduje se práva být rovnocenným a ne otrokem. Ale zaměstnavatelé, kteří byli zvyklí házet pracovní knížky dělníkům pod nohy, dokonce dělníky trznit, dnes těžce nesou, že dělník jest občane volným, který za svou práci žádá společenské uznání. Dělník jest tvůrcem národního bohatství, jest páteří všeho hospodářského života, jest základnou s tavby našeho státního útvaru a můžeme jiti dále a říci směle, že dnešní dělník po překonání veškerých obtíží rádněmu státnímu vývoji v cestě ležících bude nejenom nejspolehlivější oporou státu, ale činitelem tvůrčím, konstruktivním, organizujícím.

Měšťáci, týjící z práce dělníkovy z nadhodnoty jeho úrody, nemožnou, vlastně nechtějí se smířiti s novými poměry a volají tudíž po pevné, silné ruce, která by zdolala silný nápor dělnictva o bašty kapitalismu. Takovými potutelnými jsou ti naši vlastenečtí velkozaměstnavatelé. Národ, to jsou oni. Měšťáci mají pouze vysádu, aby správu státu řídili a své buržoazické byrokraty všude dosazovali, jak kulturním tak i socialistickému životu v republice vstikli svůj zář. Zatím co český dělník v obdivuhodném klidu pracuje dále a snaží se zapomenouti všech strastí a těžkostí doby a hledí se vyrovnati všeho, co by mohlo způsobiti vnitřní nepokoj, vyvolávají naši měšťáci dnes rozpory, které mohou býti republice osudnými. České banky zvyšují diskont, to znamená, že snižují úrokovou míru. Peněz jest v republice dosti, ale měšťáctvo bojkotuje státní půjčku a provozuje finanční sabotáž. Za starého Rakouska i naše nejvládnější banky upisovaly velké obnosy, za vlády Tusarovy nehne se ani nitka, která by naše státní finance podvěřela.

Tot jenom jeden úkaz, jak ve skutečnosti ta vlastenecká láska měšťáků v československé republice vpradá. Ale jest skutečně možno, aby dělník dnes pracoval za stejných poměrů, jako dříve? Nežes koruna klesla díky Rašínově politice na 15 centimů, tedy, kdo v den 11 korun denně, má vianost ve svých rukou 1,50 K předválečné měny, a co lze za 1,50 K, za 3 K — a to jest ta pravá mzda dělníkovy — dnes nabýti nebo koupiti? Nic více, než několik těch čarů chatrné jakosti a potravin bez kůry a omásků. Dnešní nízká valuta by měla vlastně umožniti vývoj našich tovarů do ciziny, tak nízká měna by měla našemu průmyslu umožniti, aby vnikl všude tam, kde snad již pracuje americká neb jiná konkurence.

Pres to však se křičí u nás, že dělník jest příčinou nemožnosti konkurence. Soudruh Biňovec konstatoval na své studijní cestě Amerikou, že americký dělník vydělá snad desateronásobně více vřiči našemu a pokud sledujeme americké poměry, sledujeme, že tam se dělnictvo dožaduje šestihodinové doby pracovní a jiných požadavků, které našemu dělnictvu jsou dosud úplně cizí. Americký dělník vydělá až 100 korun denně, francouzský 70 až 80 korun denně a naši měny a přece tyto měny s našimi výrobky konkurují a dělnictvo tamější není terčem zpupných útoků měšťáctva. Naši měšťáci by snad nejráději viděli, aby dělník pracoval 10 hodin denně, spokojil se černým odvarem kávy, suchým chlebem a špekem marmeládou. Zatím co měšťák na pouhé posezení v kavárně, restauraci neb vinném vydá více, než obnáší pětinašobná mzda našeho dělníka, křičí o „lichvě s prací“ a všechny své drůhy a kanaradý štyce co nejběžněji proti dělnickým snahám.

Naši měšťáci se přesvědčí, že socialisté stáť jstě více než měšťáctvo, které dosud žilo na úkor

úžasně existenci úrovně širokých vrstev pracovního lidu a představovalo namozce živel neproduktivní. Až lichváři se ocitnou na soudu lidu, až budou trestáni nejen zářem, konfiskací majetku, ale dokonce snad tělesnými tresty, uvědomíme, kdo republiku podkopává, kdo ji „vyžrá“ a kdo chce republiku znoutiti pro své třídní sobecké záj-

my. Český dělník byl až dosud umírněným ve svých požadavcích a to, co žádal, bylo vždy v soulase s majetkovými poměry buržoasie a s drahotnými poměry vůbec. Kapitalisté chtějí lichvářiti s naší prací a že se jim to nedatí, proto tolik útočí na dělnictvo.

Volili jsme menší zlo.

Prohlášení ministra Beneše.

Z Paříže, 14. září. Čk. (AH.) „Matia“ uveřejňuje projev československého zahraničního ministra zahraničí dra Beneše o otázce těšinské. Dlouho jsme doufali, že přec jenom dosáhneme shody, neb kompromisu s Polskem. Po celou dobu svého pobytu v Paříži, usiloval jsem, abych připravil slovo československý na základě vzájemných ústupků, na základě vzájemných obětí. Poláci zůstali však neústupni. Bylo nám navrhováno dvojit řešení otázky těšinské. — Bud rozdělení na podkladě statistiky, která je naprosto nesprávnou, nebo rozhodnutím hlasování lidu. Z dvojití zla vyvolili jsme zlo menší, poněvadž řešení první je pro nás naprosto nepřijatelné, přijli sme plebiscit za určitých podmínek. Směr naší politiky se ovšem nezmění, leč nezapomeneme, že jsme několikrát přátelsky a srdečně nabízelí Polákům ruku a že ruky té Poláci se neuchopili.

Československá mírová delegace končí v Paříži své poslání.

Z Paříže, 14. září. Čk. (AH.) Před odjezdem československé mírové delegace uspořádal ministr dr. Beneš v pátek v hotelu „Lutetia“ členům a spolupracovníkům této delegace přátelský oběd. Adolf Cerný poděkoval dra Benešovi za všechno, jeho práci, vykonanou pro československý národ a zdůraznil, že zásluhou neúnavné činnosti Benešovy delegáti

českoslovenští při svém příjezdu do Paříže nalezli práci již úplně připravenou. Byly-li výsledky snah národa československého pro znovudobytí samostatnosti a zajištění politické existence upevněny, pak je to zásluhou dvou politiků: dra Kramáře a dra Beneše. — Dr. Beneš ve své odpovědi vzpoměl okamžiku, kdy právě před čtyřmi léty přibyl do Paříže, aby zde řídil politickou akci pro osvobození národa československého. Můžeme — pravil dr. Beneš — býti spokojeni s výsledky své práce. Naše touha je splněna, národ je neodvislý. Můžeme se svobodně rozvíjet, leč přece jen zbývá nám ještě mnoho, co musíme doma dokončiti svou prací. Dr. Beneš ukončil svůj příspěvek poděkováním všem členům delegace a spolupracovníkům. — Dr. Kramář, jenž předsedal, přehlédl ve svém příspěvku práci, kterou delegace československá musila vykonati a zdůraznil, že mezi ním a dra Benešem byla vždy nejpřipnější shoda v zásadních otázkách. Při vzpomínce na dlouhé měsíce naší práce pravil dr. Beneš a Kramář, prohlásíme s radostí, že delegáti českoslovenští nikdy nezapomenou věrně a usilovně podporu, kterou Francie prokázala československé republice v otázkách nejobtížnějších od počátku mírové konference. Národ československý nikdy za to nebude moci býti dosti vděčen Francii. Dr. Kramář ukončil vřelým poděkováním všem, kdož byli zanej nepovolnějšími, ale i nejobtížnějšími spolupracovníky československé mírové delegace.

Porady o Těšinsku.

Z Mor. Ostravy, 14. září. Čk. Dnes se zde konala schůze důvěrníků českého lidu na Těšinsku. Schůze se zabývala usnesením pařížské konference, aby otázka těšinská byla řešena na základě hlasování domorodého lidu z Těšinska. Vzávši na vědomí zprávu těšinských delegátů o jejich zakročení v Paříži, vyslovila jim děk za jejich námahu a usnesla se, aby učiněny byly veškeré dispozice ohledně postupu a práce ve příčné provedení pařížského rozhodnutí.

Poláci na ústupu?

Z Berlínu, 14. září. President Paderewski měl se zpravodajem „Associated Press“ rozhovor a prohlásil, že Poláci naprosili nemají v úmyslu připojiti k svému státu celou republiku těšinskou, nýbrž je jim pouze o část, obydenou Poláky. Lidové hlasování bude provedeno v území mrohem rozlehlejším, než je území sporné.

Východní Halic bude také hlasovat.

Z Vídně, 14. září. Čk. Státní podtajemník v ukrajinském zahraničním ministerstvu a člen ukrajinské delegace v Paříži dr. Lozynski vyslovil se ke zpravodaji „N. Fr. Presse“, že nejvyšší rada dohody zamítla polský požadavek o přivlčení východní Halic k Polsku. Osud východní Halic rozhodnut bude hlasováním lidu.

Z Prahy, 15. září. Čk. Zpráva dra Rozinského, že osud východní Halic bude rozhodnut hlasováním lidu, má podle „Pondělníku“ veliký hospodářský význam pro republiku československou, neboť zkušenost posledních neděl dokazuje, že i ve věcech hospodářských bude snažsi dohodnouti se s ukrajinským národem. Osamostatnění ukrajinské východní Halic byla by také poměrně velmi snadno rozřešena otázkou zaborování československé republiky polskými a našim.

Za starého režimu habsburského,

Z Vídně, 15. září. Čk. „Morgen“ vzpomíná ve článku nadspaném „Tibor Szamuelyho rakouského mrocárství“ hrůzovlivy maďarské soldatesky za války a píše, že nad všemi slovenskými pluky bylo vyhlášeno stanné právo, což mělo za následek, že téměř každý rozkaz velitelství 5. armádního sboru (prešpurského) přinášel celé tucy jmen oněch nešťastníků, kteří pro různé zločiny byli odsouzeni k smrti se sterootypní přišerou poznámkou: Rozsudek byl již vykonán. V srpnu 1914 táhl do pole domobranecký prapor honvédskeho pěšího pluku čís. 13 v Bratislavě se staromodními Verdiovými praška-

mi a v temně modrých uniformách, takže každý muž byl výtečným terčem. Velitel praporu major Tilza zastřelil nemilosrdně každého, kdo vystoupil při pochodu z řady, aby se osvěžil douškem vody. Asi 40 mužů zahynulo tímto způsobem a byli prostě zaneženi do listiny zřít jako mrtví. Tento prapor sestával povětšine ze Slováků, jen asi 30 procent tvořili Němci a Maďaři.

Když spisovatel dělá politiku.

Z Vídně, 15. září. Čk. „Morgen“ oznamuje z Basileje, že síla d'Annunziova vojska ve říjce odhaduje se na 2.000 mužů. Ministerství předseda prohlásil v rozhovoru, že d'Annunzio učiní za každých okolností neškodným. Před svým odjezdem zaslal d'Annunzio listu „Idea Nazionale“ bombastický dopis, ve kterém píše o vřelých kostkách a svém úkol. Socialisté podali ostrou interpelaci. Jsou obavy mezinárodních zájmetek a konfliktů s okupační armádou. K podpoře d'Annunziově jsou na cestě další dobrovolnická vojska, avšak také vláda vyslala proti četám d'Annunziovým své oddíly.

Mezinárodní postup proletariátu.

Bez kompromisů s měšťáky.

Z Paříže, 14. září. Čk. (A. H.) Socialistický Kongres v Paříži přijal volební program, odmitající jakýkoliv spolek se stranami měšťanskými.

Z Londýna, 14. září. Čk. (A. H.) Reuter oznamuje z Glasgowu; Kongres Trade Union přijal návrh Turner, a zastupce syndikátu Italky, v němž se praví: Na desla hodina, kdy pracující lid Velké Britanie bude postupovati rukou v ruce s dělníky ostatního světa.

Dělnické rady a odborové organizace.

Z Haagu, 15. září. Čk. (HNB.) Ve vřelější schůzi závodních rad Velkého Hamburku bylo usneseno proti hlasům neodvislých a komunistů, aby byla rozšířena dvanáctičlenná komise a aby zastupení dělníků závodních rad bylo přeneseno na odborové orgány.

Skandinávští horníci o amer. konferenci.

Z Berlína, 14. září. Čk. (HNB.) „Vorwärts“ přináší na úvodním místě zprávu, že zemské organizace horníků ve Skandinavii se usnesla na zprávu, že Německo a Rakousko nesmí oficiálně se účastniti dělnické konference ve Washingtoně, nesakustiti se za těchto okolností zmíněné konference.

Sváčcarské a jsme vzdálenými dobrodruhem za to R nemalým díkům povinni.

K srážce vlaků v Brně. Dne 13. září t. r. o 1.35 hod. odpodně najeza v Brně na hlavní nádraží prázdná souprava vlaku č. 144 na obsazený, k odjezdu připravený vlak č. 1628 k Božimu Pozeňanům tak prudce, že 14 cestujících utrpělo lehké pohmožděny. Příčinou najetí je souprava vlaku 144, která po odjezdu vlaku č. 1628 měla být na túž kole postavena, popojízďela a nemohla zavčas zastavit. Vyšetřování je v proudu; podotýká se, že zpráva uveřejněná v „Lidových Novinách“ dne 13. září t. r. neodpovídá ani v nejmenším pravdě. Reditelství československých státních drah, Pokorný.

Zastavení dopravy. V důsledku poruchy mostu mezi Brnkem a Lanžhotem na trati Břeclava-Bratislava byla doprava v díle trati Břeclava-Kuty zastavena. Osobní vlaky jezdí až na další z Břeclavi přes Hodonín, Holíč a Kuty. Pokud lze předvídat, bude počínaje 15. září t. r. osobní doprava udržována přestupováním na místě poruchy, zavazadla do 50 kg budou pak přenášena, těžší budou dopravována přes Hodonín, Holíč a Kuty. Opravné práce jsou v proudu.

Výbuch nalezeného ručního granátu. V Nuslích našli čtyři metaři při převážení popele jakýsi předmět, podobný větší konzervové krabici, na jejíž hraně neupraveno bylo okno od jakési vidlice. Dle vyfotěného dělníka Plachého, který při neshťení stál několik kroků opodál, byla to asi také zv. petarda, italského původu, která horena jsou na dříku, je skoro neškodná, avšak její výbuch v bezprostřední blízkosti je neobyčejně silný a nebezpečný. Metaři Bárek s Janěčkem předmět prohlíželi, při čemž bezpochyby zatáhli za okno a tím petarda vybuchla. Okének výbuchu byl stašlivý. Bárek a Janěček byli v pravém slova smyslu roztrháni. Byla jim roztržena břicha, takže vnitřnosti vyhřezly. Bářkovi byla hlava k nepoznání zohavena, zuby vyraženy, brada urvána a obě ruce až po zápěstí nadobro utrženy. Janěček měl rozdrásána prsa tak, že kusy masa z něho visely. Oba nebolí starci byli hned mrtví. Špaček, který stál opodál, byl výbuchem těžce zraněn na hlavě, na prsou a na rukou. Plachý, který stál nejdale, utrpěl pouze nepatrné zranění na levé ruce. Těžce zraněný Špaček byl dopraven do nemocnice, mrtvolky ostatních do ústavu pro soudní pitvu.

Dar. Pro pozůstalé po zabitých hornících v Lazech složil p. R. Klein, výrobce líkání, 100 korun.

Lístek zástavní. V Přívoze nalezen byl zástavní lístek na 1 pár zlatých náušnic. Majitel nechce se přihlásit na policii v Přívoze.

Ztracený pes. V Přívoze byl chyčen velký hlídač pes žluté barvy. Majitel nechce se přihlásit na policii v Přívoze.

Loutkové divadlo prodloužilo o týden pořad hier na Staré střehnici. Hrání se bude zase o 5. hodině odpodně a o 7. hodině večer. V Národním domě z příčin technických hrání posud nemožno. Každý den hudba. — Uctivé zve: Kašpár K.

Upozornění! Kdo opomenul navštívit výstavu astronomických hodin, rohu Velké ulice naproti elektrické zastávky u Rixe, učin tak v poslední dny. Výstava potrvá pouze do 21. září. 22. září demonstrování stroje, na což se majitelé vstupenek upozorňují.

Rekordnímské zápasy v Mor. Ostravě. Každodenně o 8. hod. velké rekordnímské zápasy v sále Katolického domu. K zápasům jsou přihlášeni vynikající světoví mistři. Předprodej vstupenek v papírnicku A. Jiráčka v domě kavárny „Praha“ (371)

Bezvěrci v Přívoze sejdou se dne 16. tm. (v úterý) v malém sále restaurace ob. Svrlnského (dř. Chlebek) v 7 hodin večer k ustavitel valné hromadě. Průkazy o vystoupení z církve doneste s sebou!

IV. tř. měšt. pro chlapeč a dívky při měšťanských školách na Mar. Horách otevřena bude již 16. září t. r. pro absolventy 3 tř. měšt. Správní komise města Mar. Hor uznávajíc potřebu duševního povznesení mládeže dala podnět ku zřízení IV. třídy a své svolení ku jejímu otevření. Byl to zejména zástupcové dělnictva, kteří naléhali na to, aby se vyučovalo co nejdříve, což se také stalo. Záctvu IV. třídy má se poskytnouti příležitost, aby vzdělání své doplnilo a prohloubilo jak to moderní doba a rozmach českého kulturního života žádá. Za tím účelem bude se na IV. tř. vyučováno předmětům Štoly měšt. a kromě toho nauce občanské, algebře, těsnopisu, jazyku francouzskému, modelování a psaní na stroji. O zápisném a školném rozhodne místní školní rada. Přihlášky přijímají se do 17. tm. v měšt. škole.

Z radnice mor.-ostravské.

Sezení sp.ávní komise. Patnáct obcí pro Velkou Ostravu. Název: Horní město Ostrava. 200.000 na státní půjčku.

Sezení správní komise města Mor. Ostravy zabývalo se hlavně otázkou utvoření Velké Ostravy. Hlavním referentem tohoto problému byl Dr. Witt. Tento uvedl široce veškerá fakta a pohůtky, jež k utvoření tohoto velkoměsta nutkaly a zároveň předložil přítomným a přečetl dobrozdání veškerých obcí, jež do tohoto svazku mají být pojmuty. Spojením 15 obcí došlo by v celkové plochy 9.317 ha a všeho obyvatelstva bylo by 166.103.

K Velké Ostravě náležeti mají tyto obce: Mor. Ostrava, Slezská Ostrava, Přívoz, Vítkovice, Mar. Hory, Zábrhel, Nová Ves, Hrabůvka, Svinov, Malé Kunčice, Vel. Kunčice, Hrušov, Muglínov, Michálkovic, Radvanice,

Z obyvatelstva bylo by: Čechů 107.507, Němců 27.255, Poláků 23.253, Židů 7.059 a jiných 627

Celkový majetek aktivní všech sdružených obcí činí: 86.646.923 K, dluhy: 71.097.526 K.

Referent probírá otázku za otázkou a vyzdvihuje všechny momenty, které mluví pro sloučení. Jsou to hlavně otázky hospodářské, školské, zdravotní, sociální, komunikační, zásobovací, kteréž se budou moct výhodně a úspěšně řešiti ve velkém. Shrnuje veškeré svoje vývody a doufá, že návrh tento bude přijat.

O tomto bodu rozpředla se živá debata, do níž zasáhli hlavně Němci. Byl to Dr. Brixl a p. Strobl, kteří houževnatě na pokladě nesprávných informací a číslic stavěli se rozhodně proti tomuto návrhu. Byli ale poučeni a jejich mylné názory úplně vyvráceny fakty, které byly doloženy opravdivými studiiem pro tuto akci účelně vypracovanými, jak od veškerých obcí do svazku vstupujících, tak rádými odborníky.

Velká většina řečníků i přítomných vyslovila se rovněž pro přeměnu názvu a sice, aby město Velká Ostrava byl onen svaz obcí nazván: Horní město Ostrava z ohledu na místní hornický kraj a jeho rázovost.

Závěrečné slovo měl referent Dr. Witt, který hlavně odpovídal na výtky neoprávněné učiněné se strany Němců, kteří na celou věc dívali se jednostranně a ze svých stranických zájmů.

Návrh o utvoření Horního města Ostravy byl velkou většinou přijat. Na druhém bodu denního pořádku byla státní půjčka republiky československé, na níž bez debaty bylo jednomyslně schváleno upsat 200.000 korun.

Po referátu předsedy správní komise Prokeše ohledně ustanovení Opavy sídlem volebního 12. okresu byl vylsnechut protestní projev a jednohlasně schváleno zaslati jej vládě.

Dále byla vyřízena ještě celá řada volných návrhů, načež schůze byla skončena.

Divadlo.

Kanceláře Národního divadla v Ostravě. Dnes v úterý se opakuje Večer taneční poe.sie. Zítřa ve středu Shavova působivá veselohra Pygmalion. Ve čtvrtek uvedena bude na scénu poslušá Molierova fraška Šibalství Skapinova. Večer doplněn bude Delibesovou baletní pantomimou Copelia, děve se skleněným okem, která o nedávné premiéře měla senační úspěch. V pátek premiéra Albiniho romantické opery Bosá bajadéra. Vstupenky vydává pokladna v Národním domě od 9—12 a od 4—6 hodin. Přípravuje se Rossiniho komická opera Lazebník Sevilský.

Drobnosti.

V Benátkách bude roku 1922 uspořádána 12. mezinárodní výstava; účast slíbili již: Čechové, Belgičané, Dánové, Francouzi, Angličané, Norové, Poláci a Švédové.

Rum. tisk. kancelář oznamuje, že neodpovídá skutečnosti pověsti, jako by Rumunsko vyjednávalo s Maďarskem o zvláštní mír.

15. tm. zahájena pravidelná plavba po Dunaji mezi Bělehradem a Bratislavou, takže Jugoslavia bude napříště spojena s československou republikou.

K osvětlení klubu slovenských poslanců v N. N. československé republiky, které bylo přijato na schůzi klubu v Praze dne 9. září tr, kterého nemohli jsme se účastniti a jež se týká cesty zahraniční Andř. Hlinky se tímto připomínáme. V Praze, 12. září. Inž. Záruba, Pfeiffermann, dr. Jan Rudziak, dr. Juraj Janoška.

Klub š.ovenských poslanců na návrh člena N. S. Kornela Stodoly vyslal deputaci k ministru N. O. Klofáčovi, aby uvolnil vojenské budovy v Bratislavě pro byty úředníků a umísil vojsko v barácích v Petržicce.

(Čtk.) Osnova zákona, předložená v americké senátu o omezení přistěhovalectví do Spojených Států je podporována odbornými organizacemi, které vidí v rostoucím přistěhovalectví konkurenci na trhu práce a přičítaly mu za vinu klesání mezd.

Z Říma se oznamuje, že volby v Itáli se účastní asi šest milionů žen. Jak jsme již sdělili, budou ještě přísti volby vykonány bez ženských hlasů.

Z Portogruara se oznamuje, že zbrojný skladě tamtéž bylo výbuchem zničeno. 15 mrtvých a 15 raněných italských vojáků a rakouských zajatců. Příčina výbuchu není známa.

(Ochrana vystěhovalců.) Vídeňský „Montag“ ve státi o vystěhovalcích dává za vzor vystěhovalcecký ochranný zákon italský, jenž jest nejkonalejší.

(Terstane v Římě.) Dne 7. tm. přijela do Říma tisícilenná deputace dělnické jednoty z Terstu. Tento svaz udržoval i za války styky s Itálií jako se svou vlastí.

Titoňi odebere se dnes večer do Říma. Lloyd George a maršálek Allimbi přijedou podle zprávy „Tempsu“ zítřa do Paříže a budou rokovati s Clemenceaem o otázce levantské. (Čtk.)

Velitel Cecil Dillon sdělil z nařzení dunajského velitele admirála Troubridge státnímu sekretáři pro obchod, živnosti a přímýsi, Zerdikovi, že Dunaj je od nynějška otevřen pro obchodní dopravu. (Čtk.)

Japonské vyslanectvo vyvrací tvrzení, že bylo vyzváno Kofčakem, aby poskytl pomoci a že mu za to byla slíbena severní část Sachárinu a uzurské území. Japonsko jest sice ochotno pomoci, ale o náhradě za to není řeč. (Čtk.)

— Renterova kancelář oznamuje z Radgomy, že Jihooslanové se usnesli zapáliti město před svým odchodem.

— Kritický nedostatek uhlí pro pražský vodovod. Pro společnou vodárnu v Káraním dodán byl v úterý dne 9. tm. jeden vagon uhlí, ve středu 10. tm. 6 vagonů a dále večera opět pouze 7 vagonů, čímž není kryta potřeba uhlí ani na jeden den. (Čtk.)

— Při svém přejezdu do New Yorku prohlásil kardinál Mercier, že Německo chystá odvetnou válku proti Francii a že tím Belgie za všeci okolností velice utrpí. (Čtk.)

— Casopis „Times“ sděluje ze Štokholmu, že skandinávská meziparlamentní unie, která se sešla k projednání projektu Svazu národů, ostře kritisovala tuto osnovu. (Čtk.)

— „Handelsbladet“ sděluje, že pšeničná sklizeň ve Spojených Státech severoamerických odhaduje se na 923 mil. korců, tj. o 6 mil. korců více než loni a o 123 mil. korců více než průměrně sklizeň posledních pěti let. (Čtk.)

— „Vossische Ztg.“ sděluje ze Kodaně: V souvislosti s otázkou šantungskou začíná Čína horečně zbrojiti. Casopis „Ber. Tidende“ sděluje, že istá americká firma dostala obrovské vojenské dodávky z Číny. Mezi jiným jedná se o dodávky 600 milionů metrů látky, jednoho milionu párů obuví pro vojsko a různou výzbroj. (Čtk.)

— Londýnské „Daily Mail“ oznamují, že mírová smlouva versailleská bude ve francouzském senátu ratifikována nejpozději dne 20. září. (Čtk.)

Poslední zprávy. Podmínky plebiscitu na Těšínsku.

Z Prahy, 15. září. Čtk. Plebiscit na Těšínsku proveden bude podle zásad, navrhaných těšínskou delegací, která v Paříži intervenovala. Zásady tyto mají zařuciti svobodu hlasování obyvatelstva a obsahují těchto sedm bodů:

1. Plebiscit se bude konati na celém Těšínsku podle obcí.

2. Vojsko polské i české opustí Těšínsko, kamž přijde vojsko spojenecké.

3. Správu plebiscitu provede komise, ve které bude jeden Čech a jeden Polák.

4. Všichni polští přistěhovalci jsou zti a ve ní hlasovacího práva. Hlasovat mohou jen ti, kdož měli domovské právo na Těšínsku již 1. srpna 1914.

5. Komise má právo odstraniti všechny polské agitatory nepatřící do Těšínska.

6. Plebiscit je informativní a na základě jeho výsledků teprve spojenci rozhodnou se zřetelem k národnostní, hospodářským a geografickým poměrům.

7. Ve Spiši a Oravě uplatní se tytož zásady.

Z těchto bodů vysvítá, že výsledek všeobecného hlasování lidí na Těšínsku, ve Spiši a Oravě nebude definitivním rozhodnutím ve věci státní příslušnosti, ale informačním pomůckou pro mírovou konferenci. Z té skutečnosti je zřejmo, že spojenci mají porozuměti pro hospodářské poměry československé republiky. Výsledek plebiscitu nebude potvrzen nějakou smlouvou mezi československou republikou a Poláký, nýbrž bude jen materiálem pro dohodu, která pak právoplatně rozhodne.

O Svaz národů.

Z Belmaru, 15. září. Čtk. (Kk.) „United Press“ oznamuje z Paříže, že většina sněmovny usnesla se v dohodě s vládou vyčkat ratifikace míru, dokud se Wilson nevrátí se své cesty a dokud nebude definitivně známo stanovisko senátu v mírové otázce. Kdyby americký senát zamítl Svaz národů, činila by si Francie nárok na jiné záruky. „Action Francaise“ k tomu poznamenává, že by mírová smlouva nemohla být přijata bez podstatné změny, kdyby americký senát prosadil byt i jen část svých výhrad, neboť je téměř v 50 bodech sloučena se smlouvou o Svazu národů.

Postupný návrat legionářů.

Z Prahy, 15. září. Čtk. (TNO) Podle zpráv vojenského zástupce republiky v Paříži očekáván byl na den 11. září do Marselles další transport legionářů, skládající se z 20 důstojníků a 564 mužů. Transport vypraven bude jedním vlakem přes Moduru v Itálii do Cech. —

Noví ministři v Maďarsku.

Z Vídně, 15. září. Čtk. „Der Neue Tag“ oznamuje, že maďarským ministrem zahraničí byl jmenován hrabě Somssich, který byl před válkou delší dobu v Paříži a za války v Berlíně. Julius B. Pekar byl jmenován ministrem bez portfeuille a má za úkol říditi vyjednávání s dohodovými missemi. Ministerský předseda Friedrich složil svůj mandát jakožto ministr vnitra. Ministrem vnitra byl jmenován dosavadní státní sekretář šl. Beneski.

Noske je zaujat proti neodvislím.

Z Drážďan, 15. září. Čtk. Včerejší sjezd sociálně demokratické strany v Sasku nedospěl ještě k rozhodnutí o otázce, zdali vláda má společně postupovati s demokraty a neodvislými a tím zabezpečiti si většinu. Ministr říšské obrany Noske prohlásil v dopolední schůzi, že té doby je nemožno utvořiti vládu s neodvislými.